

WERKBLAD KITTY WURMS

Bron 1. foto Kitty

Kitty Wurms is geboren op 4 oktober 1923.

Deze foto is gemaakt na de oorlog, in 1945. Hoe oud is Kitty op deze foto?

.....

Er zijn geen foto's meer van Kitty op een jongere leeftijd. Hoe kan dat, denk je?

.....
.....
.....
.....

Bron 2. foto vader

Op deze foto zie je Kitty's vader. Er is maar één foto van hem over. Hij heet Joseph (Joop) Wurms.

Maak een reconstructie van het gezin Wurms. Gebruik www.joodsmonument.nl en

www.joodsekindereninkampvught.nl Vul voor de twee onderstaande momenten de leeftijden in. Mei 1940: de bezetting van Nederland begint. Februari 1943: aankomst in kamp Vught. Het 'normale' leven houdt op.

	geboortedatum	mei 1940	februari 1943
vader Joseph Wurms			
moeder Henderika Wurms-Neeter			
broer Juda			†
zus Kitty	4 oktober 1923		
zus Eva			
zus Judith			

Bron 3. foto broer

Kitty heeft een vier jaar oudere broer, Juda. Op deze foto is hij ongeveer 17 jaar oud. Kitty is dol op hem. Tijdens de oorlog moet Juda naar een werkkamp. Kitty en de rest horen niets meer van hem.

Later blijkt dat Juda op 30 september 1942 in Auschwitz is vermoord.

Waarom weet de rest van het gezin dat niet direct?

.....
.....
.....
.....

Bron 4. poesiealbum Eva

In 1941 schrijft Kitty in het poesiealbum van haar zusje Eva.

Wat valt je op? Vergelijk het met een poesie-album of vriendenboek van nu. Kijk naar handschrift, inhoud gedichtje, versiering (NB: laat het briefje linksboven buiten beschouwing). Let ook op de datum.

.....
.....
.....
.....

Van Eva's persoonlijke eigendommen is haar poesie-album het enige dat nog over is.

Vind je dat dit poesie-album waardevolle informatie geeft over de persoon Eva ? Geef een argument voor en een argument tegen.

Ja, want

.....
.....

Nee, want

.....
.....

Bron 5. foto razzia

Een razzia betekent: een omgeving afzetten en alle mensen oppakken.

Deze foto is in het geheim gemaakt van een razzia in Amsterdam-Oost in 1943.

Beschrijf drie opvallende details.

.....
.....
.....
.....

Waarom is deze foto in het geheim genomen?

.....
.....

Het gezin Wurms wordt ook bij zo'n razzia uit huis gehaald. Kitty is verbijsterd dat dit gebeurt door Nederlandse politiemannen. Waarover is ze verbijsterd?

.....
.....

Niet alleen politiemannen zijn betrokken bij de praktische uitvoering van de deportatie van Joden. Ook Nederlandse tramchauffeurs, treinmachinisten en ambtenaren spelen een rol. In hoeverre beoordeel je dit als collaboratie?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bron 6. tekening toiletruimte

Vader, moeder en de kinderen Wurms worden naar kamp Vught gebracht. Vrouwen worden gescheiden van de mannen, en de kinderen tot 16 jaar komen in aparte barakken. Het gezin Wurms wordt ook uiteen gehaald. Alleen Kitty en haar moeder blijven samen.

Waarom mogen zij twee samen blijven?

.....
.....

Kitty vertelt in de film dat ze schrikt van de wc-gebouwen. Waarom? Wat denkt ze dan?

.....
.....
.....
.....

Bron 7. foto werkende mannen in kamp Vught

De mannen in kamp Vught moeten werken. De vader van Kitty ook. Waarom laten ze de mannen werken, denk je?

.....
.....
.....
.....

In de film zegt Kitty: "Even stoppen nu." Op welk moment is dit?

.....
.....

Wat gebeurt er op dit moment bij haar?

.....
.....
.....
.....

Bron 8. brief Kitty

Juni 1943: alle Joodse kinderen tot 16 jaar moeten weg uit Vught. Kitty schrijft deze brief op 6 juni aan familie en bekenden die niet opgesloten zitten. De brief wordt door een man, die in het kamp werkt maar niet gevangen zit, uit het kamp gesmokkeld. Hij neemt daarmee een groot risico.

Verklaar het onderstreepte einde van de brief. Betrek de reconstructie van gezin Wurms uit bron 2 er bij.

.....
.....
.....
.....

Op welke dag van de week heeft Kitty deze brief geschreven?

.....
.....

Kitty noemt kamp Vught de hel. Waarom spreekt ze over 'dit is nog wel het allerergste'? (alineea 1)

.....
.....

Het is een emotionele brief. Welk gevoel spreekt er met name uit, vind je?

.....
.....
.....
.....

Bron 9. citaat Kitty

Kitty moet later zelf ook weg, naar Auschwitz. Haar zusje Eva en haar vader ook.

Kitty maakt veel verschrikkingen mee in de kampen. Lees de tekst: wie helpen haar er doorheen?

.....
.....

Wat bedoelt Kitty met de “beste dingen” (laatste regel)?

.....
.....

Wat bedoelt ze met de voettocht door Duitsland, na Auschwitz? Zoek eventueel op internet naar meer informatie.

.....
.....
.....
.....

Bron 10. foto Kitty in Zweden

Zusje Eva overleeft het kamp niet. Vader wel. Hij sterft echter kort na de oorlog, zonder dat Kitty hem terugziet.

Na de bevrijding wordt een groep vrouwelijke kampgevangenen, waaronder Kitty, door het Rode Kruis naar Zweden gebracht. Hier krijgen ze verzorging en kunnen ze tot rust komen voordat ze weer naar huis gaan. Kitty was heel ziek uit de kampen gekomen. Bekijk de foto goed. Kitty zit links. Wat valt je op?

.....
.....
.....
.....

Kitty is enkele jaren geleden overleden. We kunnen haar dus geen vragen meer stellen. Er zijn nog wel andere ooggetuigen in leven. Hoe belangrijk vind je de rol van ooggetuigen bij Holocaust-educatie? Noem een voordeel en een nadeel.

.....
.....
.....
.....